

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:
Egész évre 12 fr.
Fél évre 6 fr.
Negyed évre 3 fr.
Egy órára 1 fr.

Vidékre postán küldve:
Egész évre 14 fr. — kr.
Fél évre 7 fr. — kr.
Negyed évre 3 fr. 50 kr.
Egy órára 1 fr. 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Szerkesztőség:
Főtitér, Hermann-udvar I. emelet, a főlepcsőnél.

Bérmontellen leveleket csak ismert kezű fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtitér, a törvényszék mellett Neumann-háznak utazára nyíló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap utáni szám 3 kr.

Az oroszok Boszniáról.

Arad, apr. 15.

Az orosz sajtó megunta a békeséget, mely a két occupált tartományban immár hosszabb ideje uralkodik. Attól tartanak, hogy a visnyovok consolidatiója Boszniában és Hercegovinában, s a rend, melyhez a lakosság ott lassanként hozzászokik, vékép kizárja onnét az orosz befolyást, s alkalmatlaná teszi a talajt arra nézve, hogy onnét lehessen a békét megzavarni és monarchiánkat fenyegetni.

Eléggedetlenség fedeznek fel az oroszok a két tartományban, s szolgálnak jó tanácsokkal, hogy mit tegyünk az elégedetlenség megszüntetésére. — Első sorban áll az, hogy az anyanyelv nemcsak az iskolákban, hanem az ügykezelésben is ismeretessék ol, s hogy az alsóbb tisztviselők a lakosság köréből választassanak, a kik ismerik nyelvét és nem fogják merul folyóleges törvénytelen bejártásokkal sanyargatni a letiport népet. — A legérdekesebb azonban az, hogy ok az oroszok lépnek fel a mohamedán vallás védelmére, kívánják, hogy a mohamedán vallás ne képezze a gyalázás és üldözés tárgyát, s hogy a muzulmánok a keresztényekkel egyforma jogot nyerjenek.

Ebből is látszik, hogy milyen könnyű másnak tanácsot adni. Egy orosznak a szájból a felekezeti türelmség és nemzetiségi különállás védelme! A ki otthon irt mindent, a mi nem orthodox és nem orosz. S azután éppen a mi kormányzatunk védi is, respectálja is a mohamedán vallást. Például Szerajevónak a polgármestere is mohamedán, s a legjobb viszonyt tartja felem a mi hatóságainkkal.

Hogy az administratiót egyelőre a monarchiából kinevezett hivatalnokok végzik, az természetes. Nagyon is kezeletleges állapotok uralkodtak ott, s az ezekkel való megküzdésre gyakorlott erőket kellett alkalmazni. De mihielyest valaki a benszülőttek közül megszerzi a szükséges qualificatiót, kinevezik szivesen. Ezért van gondja a közös kormányzatnak az iskolaügyre is.

Egy szóval az osztrák-magyar monarchia nemcsak adót szed ottan, mint az orosz lapok állítják, hanem terjeszti a rend és civilizatiót is. Ezt elismerik Bosznia és Hercegovina lakói is, és az adóbehajtás már nem is jár olyan nehézségekkel, mint eleintén, mert a

nép kezdi belátni, hogy a visszanyert nyugalom, s a szemmel látható szellemi és anyagi fejlődés megátalazt az a költséget, a mivel előmozdításukhoz a dolgok természetes rendje szerint hozzá kell járulni.

Nem fog tehát sikerülni az orosz sajtónak, hogy az európai közvéleményt félrevezesse. Kállay miniszternek éppen az képezi legfőbb gondját, mint egyik fővárosi lapársunk is megjegyzi, hogy a lakosság, legyen az akár mily nemzetiségű, igénybe vett saját közreműködésével járuljon hozzá az ottani kormányzat feladatainak megoldásához. A delegatiókban ismételtén adott a miniszter azon nézetének kifejezést, mikép tekintettel akar lenni az ottani specialis viszonyokra, s midőn a vallások jogegyenlőségét proclamaálta és tényleg érvényesítette is, egyáltalán gondoskodott, hogy akár az igazságszolgáltatás, akár pedig a közigazgatás terén fag hatáskör biztosíttassék azon elemeknek, a melyek a lakosság körében köröbél vettek. A görögkeleti egyház, a mohamedán vallás oly szerkezetet nyertek, mely megfelel az önkormányzat feltételeinek; a bírásoknál azon móltjának behozatala, mely az egyszerű polgárt bírói attribútummal ruházta fel, a katonai és közbiztonsági szolgálat oly szervezése, mely külön bosnyák zászlóaljok képezésében nyilvánul, — modern iskolák felállítása, helyi iskolai erők kiképzése, — a vasutak halozatának kiegészítése, — mindez nagy vonásokban feltüntetése azon kormányzati politikának, mely a két occupált tartományban követték.

Nem kérünk az orosz tanácsokból. Eligazítjuk mi ott a bosnyákok dolgát a magunk fejétől. Arra természetesen gondunk lesz, hogy az orosz agitáló oda többé ne né fészkelje magát, s azt hisszük, hogy Európa is tudja már, mit érnek és mit jelentenek az orosz denuncziatiók. Európa tudja, hogy a korábban annyit zaklatott két tartomány sorsa most jó kézben van.

A képviselőház a husvétii szünidő előtt nem vesz több javaslatot tárgyalás alá, úgy hogy pénteken lesz valószínűleg a szünidő előtti utolsó ülés, a melyen megtörténhetik a két közigazgatási törvényjavaslat harmadik olvasása, mire a ház május 1-ig elnapolja ülését. — A május 1-én tartandó ülésen esetleg az összes kiegyezési javaslatokat a ház elé lehet terjeszteni.

A képviselőház pénzügyi bizottsága elfogadta a közlekedési minisztérium földhivataláról szóló tjavaslatát.

A püspöki karban történelmi változásokra nézve híreket és kombinatiókat közöltek a lapok, melyek a „Nemzet” biztos forrásból merített értesülése szerint, nem felelnek meg a valónak.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése apr. 14-én.

Elnök: Bejelenti, hogy a főrendiház a közigazgatási és pénzügyi bíróságok módosításáról szóló tjavaslatot elfogadta.

Ernusz Kelemen és Horánszky erre vitát támasztottak az iránt, mintha **Kemény b.** miniszter a pénzügyi bizottságban tett egyik előterjesztése által a házszabályokat megsértette volna. A miniszter és Rakovszky feleltek a tényállást és a ház napirendre tért.

Következik a napirend: a gazdasági bizottság jelentése a képviselőháznak 1886. évi aprilishavi költségvetéséről.

Csávossy Béla előterjesztése a ház a költségvetést megszavazza.

Következik az **Istoczy Győző** által beadott az értékpapírok adása-vevése s egyéb szerződési ügyletek után fizetendő illetékekről szóló tjavaslat indoklása.

Istoczy Győző 1875-ben először indítványozta a tőzsdéadót, de azóta már nem áll egyedül sem antisemitizmusból, sem a tőzsdéadót szükségességének méltányolásában. Azóta a nemzet bizalmában is behozta a tőzsdéadót. Ausztriában már dolgozik rajta bizottság, most tehát Magyarországon a sor a jó példát követni. Nereztes a dolgokban csak az, hogy ezt az adót már évek óta nem hozták be.

A társadalom valamennyi osztálya majd leereskad az adóteher alatt, nem adhat tehát az állam adómentességet a börzianereknek, akik a legkényvetlenebbnek semmi sem árt és a börzianer vagyonaiknak semmi sem árt és a javaslat nem az értékpapír tulajdonosokat, de az árkielbízotttel spekuláló börzianereket fogja megterhelni. A javaslat ezáltal előmozdítani azt is, hogy a termelői lehetőségek közén keresztül juttassa terméket a fogyasztók kezébe, a mi mindkét félre nézve rendkívül előnyös. Ez megakadályozza azt is, hogy a spekulálók mesterségesen nyomják le az árakat. A börzének minden baját az elszaporodott zsidó elem okozza, mert Európazerte mindenütt a zsidók képezik a börze közönségét, s az által mint a souverainek viselik magukat még az állammal szemben is. Ennek a zsidóságnak a szárnyait megnyírálalni van hivatala a tőzsdéjavaslat, mely a zsidó elemet megkezelíti. Maybach volt porosz miniszter „Gifftbaum”-nak nevezte a börzét a „törvényvátháságok academiájának” jellemzője.

Ezt pedig a magyar állomnak dődelgetni hivatása nem lehet; nem különösen akkor, a midőn még a díjakok fizetéséből is takarékoskodnunk kell az igazságszolgáltatás rovására, s behoztuk az annyira igazságtalan fegyveradót: (Ugy van! balfelel.)

Ismétli, hogy a törvényjavaslatban a földbirtokosok érdekei teljesen meg vannak óva. — s kéri a bizottságot, hogy azt a szabírtóság elé utasssa. (Helyeslés balfelel.)

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter: T. ház! (Halljuk!) Mindenekelőtt kötelességemnek tartom nyitlan és határozottan kijelenteni, hogy az Istoczy Győző t. képviselő által beadott és elvtársai által aláírt törvényjavaslat indoklásában foglaltakra, valamint az általa most mondottakra kitérni egyáltalában nem szándékozom. Nem szándékozom pedig azért, mert fölfogásom szerint a t. képviselő ur és elvtársai által antisemitizmussal tekintetben vallott elvek teljes ellentétben állanak a jogegyenlőséggel (Igaz! ugy van! jobbfelel). Mozgás és elmentmondás a bal- és zsidóbaloldallal egyes helyeink; teljes ellentétben állnak azon összes elvekkel, a melyeken a magyar alkotmány nyugszik és így az általa felhozott kérdésekre kiterjeszkedni annál kevésbé akarok, mert nem hiszem, hogy őt és néhány társát capacitálhassam; a háznak és az országnak óriási többsége pedig ezen elveket határozottan elítéli. (Ugy van! jobbfelel.)

A t. képviselő ur az antisemitizmus terjedésére kívánt következtetést abból, hogy mint felszólalásában mondja, nemcsak az antisemitizmus, de maga az istoczy javaslat is, mint a tőzsdé- törvényjavaslat, most már követőkre talál. Erre kötelességem kijelenteni, hogy a tőzsdéadó fölfogásom szerint az antisemitizmussal semminemű összefüggésben nincs. Behozhat azt hozni és elfogadhatja azt valamely képviselő a nélkül, hogy azért az antisemitizmus rásíthető volna. (Helyeslés.)

De átterve most arra a kérdésre, mi történjék a javaslatnál, tárgyalás alá vetessek-e, vagy ne, hátr vagyok kijelenteni, hogy a törvényjavaslat, úgy a mint ezt a t. képviselő urak beadták, nevezetesen szerintem nem egyéb, mint kivonlat, illetőleg fordítás a legközelebb Berlinben elfogadott törvényjavaslatnak és pedig hiányos kivonata azért, mert a Németországban behozott törvénynek nemely lényeges intézkedése a javaslatból kihagyott.

Az istoczy, ez csak azért történt, mert a képviselő urak ez adómentességet a lehető legszigorúbb intézkedéseket akarták behozni, mindazon intézkedéseket, melyek némiképp könnyítéssel látszanak jární, ki akarták küszöbölni, de éppen azért a törvényjavaslat úgy, a mint behozott, teljesen kivihetetlen volna a gyakorlatban és ezért úgy, a mint van, a háznak a tárgyalás alapját nem képezheti. (Helyeslés.)

Istoczy Győző: Szükségem tartja megjegyezni, hogy ő és antisemita társai nem tartják szükségessé a philosemitizmus koptott függetlenségével takarózni. A börzeadó nem választható el a zsidóktól, s nevezik a gyermekét ösztönét anya nevével. Minthogy más nem vállalkozott a házban, mert nem mert, a javaslat betervezésére vállalkozott az antisemita párt.

A ház ezután a javaslatot bizottsághoz utasította.

Következik a fegyelmi eljárásról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Latkoczy Imre előadó meggyőző és

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája (Apr. 15.)

A t. (város) Házból.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Könnny Seatonnak. Nekí van ház- és miniszterelnöke: ressort miniszterei, typos-alakjai. Van buffetje, miniszteri szobája, folyosója.

Nekem semmi.

Hát csinálók magamnak. Kezdem a pódiumon.

Tabajdi it megteszem Ház- és Miniszter-Elnöknek. Beválik. Tiszta sem jobb debatter az igazi t. házban, mint Tabajdi a város- és megyeházban. Aztán van legalább is olyan Elnök, mint a jó öreg Péchy Tamás. Mindkettő és Tabajdi közt mindössze is csak a titulusban van egy nagyon esékély különbség: a „nagy” szövecs a „meltóságos” előtt. Mamelukok bizonyos kedveléssel nevezik őt kis Tiszának.

Salacz az ő simára borított állán fehér kis kecske-szakállalval és mindig kifogástalan külső megjelenésével leginkább bevalna Szapárynak. De nem ő kezeli a pénzügyeket és így hajszalommal kell lemondanom egyik legjobb hasonlatomról. Minék is tegyem meg őt? Jó lesz Trefortnak: ennek is fehér a szakállá. Aztán ugyis az iskolások elnöke, meg árvaházat is épít: a mi egyedül csak az ő érdeme.

A rendőrmiszter Urbányi. Nem sokat beszél, de annál jobban figyel és kutat: jól is el kell rejtenie lennie annak, a mit ő nem hoz napvilágra.

A kereskedelem és közgazdaság minisztere: Párcz. az elmaradhatlan szemüveg-

gel. A mikor valami bonyolult ügy kerül a ház asztalára, — és ez rendszeren akkor szokott megessni, a midőn nagyobb összeget igénylő közhasznú intézkedésköl van szó — akkor rendszeren ötlet küldik a tüzbe. Irenkor előveszi a paksamétát és a legnagyobb figyelemmel, tiszta esengő hangjával szétszedi, esopotortosítja a számkokat, megint egybe rakja és világos, meggyőző érveivel mindenki előtt érthetővé teszi, hogy a tervezett kiadás olyan szükséges, mint a mindennapi kenyér.

Sarlott, a pénzügyminiszter, egész buzgalommal és odaással lát hivatalosa után. Tul akar tenni elődjén is, a ki a pénzügyminiszterként minden évben kapott 200 frt jutalmat azért, hogy eventuo nélkül is jól tudott exequálni. A Sarlott elődje csak korszorosi bátyja szindarabjából ismerté az exceptor-trupust. Az igaz, hogy a 200 frtot mindig kiosztotta cerberusai között, és ő megelőgedett a diességéll, a mivel aztán annyira el is telt, hogy alig várta degradatiótását . . . t. i. a fizetésben.

A jó öreg Pauler, azaz, hogy Pórger, a ki esendesen hallgatva kisíri figyelemmel az ülés lefolyását és vigyáz, ne-hogy valaki széksértést kövessen el. Eppenilyen esendben, de szorgalommal kezeli a város igazságtgyeit. Nem is fáj annyira a feje, mint a szegény Paulernek.

Szegény közlekedésünk árva minisztere Virágh, a ki legjobban örvendene, ha még a Demeter-nézet is kirakhatná kerámikoczkákkal. Készen van fiókjában a canalizatio és vízvezeték terve, meg a tájút is ellátta trottoirral . . . csakhogy nincs. Igaza is van, mikor erre gondoltva, elkeseredetten felkiált: Üres kamarának boldog a gazdasszonya.

A gavallér honvédelmi miniszter Instiro-

ris, a ki egyuttal a város pennája is, még pedig aranyos tollú. Elrefertálja a leghosszabb ügyet is, a nélkül, hogy az actákba nézne. Kifejezéseire nagyon vigyáz és mint afflegavallér-ember, sohase használja a köznapi hóg-y-ot. — mindig azt mondja, hogy miniszterint. (Ezenyiben anti-Tiszalista a generális notárius, mert a miniszterelnök tudvalevőleg hóg-yval él. Hogy hogyan van él vele, azt érzi és sinyli az ellenék.)

Ó felsége személyre körüli miniszternek soha sines dolga. Erre legjobban beválik Tiszti, a ki a boldog emlékeztető Bani hagyott örökül Atzela, aztán Tabajdira. Hiába volt a cabinetváltozás: egyik sem tudta a nevákiról lerázni. Tiszta is csak akkor szorult Rozsnyai elhiim-ezikorására, ha Tisziról hall valamit.

Es most tekintsünk körül a házban. Milyen világ is van itt?

Itt is megvannak a nagy politikai pártok. A mamelukok, élönkö Bonts-Priesszkyvel. A mérsékelt liberálisok Hász-Apponyi alatt nagyon mérsékelt számban foglalnak helyet. Joldára a mamelukok között.

Es a függetlenek. Ezeknek már sok a vezérük. Sok a capacitás és diplomás ember köztük. Múlek-Ugron, Müller-Thaly, A Rakovszky-korszak helyett szünügyi kintatásokba melyed.) Reicher-Csányi, Póterffy-Madarász. Es a többi, a kik közt Schwarz tatis is helyet fog. Hogy mi indította őt erre? Annak Helfy a megmondhatója.

Ma nagy nap van. Két választás is van a napirendben.

A teremben nagy a zsidóság. Sagnakbagnak a képviselők. Összeverődnek a pártok és tárgják a vezérek ajakáról a jelszót.

szakszerű beszédében ajánlja elfogadásra a tjavaslatot.

Grünwald Béla és **Győry Elek** általános-ságban a javaslat ellen nyilatkoztak.

Tiza Kálmán miniszterelnök felelt erre, replicázva a két szónoknak mire a ház a törvényjavaslatot elfogadta és általános tárgyalás alapjául megkezdett a javaslat részletes tárgyalása, melyben a ház a 6-ik §-ig haladt.

Elnök a tárgyalást félbeszakítja. A következő ülés napirendjére a tárgyalás folytatását és a közegyi törvényből függőben hagyott VIII. fejezet tárgyalását tűzi ki. Ezzel az ülés véget ért.

VAROSI KÖZÜGYEK.

A közgyűlésből.

— április 15.

Folyt a bormerési illeték felemelése tárgyában a vita második nap is. Ez pedig sokféle következtetésekre adhat okot. Vegy azt mutatja, hogy a képviselőtestületben sok a börttermelő, vagy azt, hogy sokan szakavatottak a borkérdésben, vagy talán azt, hogy maga a bor a szerbja vonja a képmiséket a vitába. Ha pedig az ember egyszer hangulathoz jön a bortól, akkor még a Steiner Jakab elsőrangú közbeszólási sem hoznak ki a conceptusból. Különbösen igaz van Steinernek: Cseppekből áll a tenger. Sok közbeszólás egy éven keresztül egy hosszú beszéddé gyűlt össze. Es így legalább egy beszéde körül minden esztendőben. S hogy a beszéd jó lesz, az kétségtelen. Hiszen valamennyi ismerős szónok — hozzájárul a megszólalásához.

Egészben más nehezebb dolga volt Bing Vilmosnak, a ki fáradsággal összegyűjtött adatokkal mutatta ki, hogy Kolozsvárt is 2 krajczárral emelték fel a bormerési illetéket és a kereskedelmi kamara az eltelbeléptetésekor ezt javasolta, mert a fogyasztás nem csökkent sem a sörnél, sem a pálinkánál. **darára** hogy azoknál a bormerési illeték határtalanul fel-emeltették.

Rajkai József a mikor szólaára felállott, már mindenki tudta, hogy hogy allunk a literekkel? Arad korsmárosának érdekét képviselte és pedig hatalmas — alakkal. Berzette, dődelgette a kedves litereket, nehogy hozzájuk férjen az a csunya krajczár. A krajczár mindig csak a korsmarost, de nem a litert illetheti.

Ha már két ember beszélt, ennyi ideig való türelem csak elég volt Múleknak. Ideig ha még Bonts Dome is az ő finoman dectilált és praticus ötletét előadta felvilágosító - sul a kérdés természetére nézve. Hanem Múlek az a hogy, pardon dr. Múlek bizottsági

rágni az már csakugyan meutbeteten gaz-ember.

Látára a függetlenek el kezdenek susogni.

- Hallottad, hogy királyi tanácsos lett.
- Ne mond.
- Olivastam a sürgönyt.
- No, most már ez is mameluk.
- Még pedig excellens vagyis nagyságos.

A mamelukok is gratulálnak Tarjánynak. De ő szerényen szabakodzik. Hiába, előbb-utóbb utoléri őt is a nagyság aka. Ugy kell neki, mert is vette három éven át nyakába azt a nyugót, hogy polgármestere érdekben mérsékeltje az adóperés működését. Aztán báláiban szerep is, mert hát az aradi bürgerek — partikulánság nélkül — az adóval csak akkor volnának kibékítve, ha az állam fizetne meg valamit nekik.

Nyílik az ajtó. Meltóságos leptekek közeledik a dupla elnök a podiumhoz. Utána a lordmáyor.

Megszólal az elnöki eszengettyű.

Nagy nebezen helyre vergődnek a képviselők. Kövér, hízas ellen. Múleka telegelti szemét. Múlek sajnálja, hogy már leles elött nem interpellálhat s e közben Müllerrel kérdőleg néznek Atzela. Hirschmann várja a Schlagwortot a közbeszólására. Beicher per qualogiam, mint a vasak embere, szilárdul áll, akár a caccancelliar. Rozsnyay elgondolkozott az ő saját külön horvat kérdés, melyivel egy reménykedő állapotban kerő uszág kedvezkedett a közönségnek — Rozsnyairt. A karzat nepešül, a zsidóság elül és a referens elér alhoz a ponthoz, mikor Tabajdi elnökü föspán megnyitja az ülést . . .

Közdönár.

tag, nem annyira a borkérdésről akart egy újabb univerzális tájékozottsági esszé-t elmondani, mint inkább személyes kérdésben hozni helyre azt, a mivel tegnap lekötött a vonatra.

Tegnap T a b a j d i főispán megmondta, hogy újabb időben bizonyos népszerűségi kérdés kezd az lenni, hogy a város pénzügyi kérdésénél minél többet és nagyobbakat jadjuljanak fel bizonyos bizottsági tagok.

Tegnap S a l a c x polgármester megmondta, hogy komolyan gondolkodó emberhár unatlatni kezdenek az elkopott fraziók és ideje volna, hogy ezekkel álljanak elő, bizonyos urak. Ezek közé az urak közé számítottá magát dr. M ü l e k k i s és e két felelhetlen megjegyzésre választolt ma hosszan és sentimentálisan dr. Mulek. Hogy ő népszerűségeit hajlaszra, az ellen tiltakozik. Tisztelet a másik meggyőződésének nemességét, kívánja, hogy az övé is ilyen szép rámba foglalják. Mert ő mindig és mindenkor csak a város érdekeiért kel síkra, a nem akar ugyanakkor a neki rokonszenvére radászni. (Ipsissima verba.)

A kik hisznek, azok boldogok. Ki ne vágya boldog lenni. Legyünk mi is boldogok. — Hogy S a l a c x polgármester provokációját ingassa meg dr. Mulek, arra mozgásba hozta az egész magyar parlament táborát, és kijelenté, hogy valamint az országos ügyekben a kormány adja meg az irányt a működésére, akkint a közigazgatásnál is a tisztviselői tejei kell hogy ugyanezt tegyék. (Mert ha csak egy idézet lenne a legújabb, a közigazgatási vitából fennmaradt Horváthy-féle jeremiából.)

Különös is a kormány és a közigazgatások fejeitől, hogy vonakodnak az ellenek helyett is gondolkodni és így az mindig csak a gáncs mellett kénytelen maradni.

A történeti hüség kedvéért azonban jegyezzük meg, hogy dr. Mulek kérte a javaslat felett való napirendre terést.

Persze attól nem lehetett tartani, hogy ez a hosszasan megalatolozott beszéd meghódít valakit a javaslat ellen, már csak azért sem, mert telve volt a legismertebb székbeli kifejezésekkel. (A kiegyezés Magyarországa — Sedanja stb.) Az ünneplés-kedvesség az elejen nagyon elő voltak rutva. Az érzékenyebb helyek unalmasak voltak, a szakszerűség pedig felületesség pótolta a jegyzetek vonaja nagyon gyenge volt. Vártak a véget, ami megjött, és részvételt néztek dr. Mulek felé, kit T a b a j d i főispán réti kímélettel mustrá alá. Nem is annyira vele foglalkozott, mint a közgyűlést figyelmeztette arra a rendkívüli kárta, mely abból származik, hogy ha a közeledő általános regaleváltság Aradot az 1 krajczáros bormérsi illetéknél érve, csupán 8000 forinttal váltakozik meg a város jövedelme. Tudja jól, hogy ha ez a jövedelmi ág haszonbér útján értékesítetnek, háromszoros jövedelmhez jutna a város; de tapasztalta azt is, hogy az értékesítés e mojtát nem fogadja rokonszenvvel a közgyűlés. De ennél nem lehet megállapodni. És T a b a j d i főispán itt egy fordulatnál állt meg a Rubiconon és követte őt csaknem az egész közgyűlés. A ki nem mert átmenni, hogy a várost jövőre 8000 firtal gazdagítsa, arra R e i c h e r B e l a főpénztáros vetett is olyan tekintetet, hogy B u n d H e n r i k se különben. Az egész közgyűlés csupa szem és fül volt és a főispán egész büszkészelten az érvek ellenállhatatlansággal varázsolt ki a tanácsai aetából 8000 forintot, míg a képviselők ragyogó arccal állottak fel, megszárazni az 1 krajczart és gratuláltak maguknak, hogy két órák után Arad város cussja dacozó rekeszekkel kaczérekedik az új 8000 forinttal.

Melesleg még tartozott annnyal — tesszik előre tudni — dr. Mulek bizottsági tagnak a főispán, hogy szeliden felvilágosítsa őt arról, hogy az országgyűlés és egy közgyűlés kört csak az a különbség van, hogy míg a kormány önállóan működik, addig a tanácsnak a közgyűlés formális marsrutát ad.

Beszélt még dr. Mulek bizonyos jubileumokról és azok költségéről, (melyek nagy hatásra voltak candidálva) de azok oly feltűnő esendiben vezettek el és annyira nem tartoztak a tárgyzhoz, mintha most arról beszélnék — itt, hogy vajon a halas kormarsóknak-e fátylaszenét dr. Muleknek és hogy azon az udvóli szónok Rajkai József lesz, vagy Toth János, ki e ezera a hölgyzenekekkel fog kitonulni.

Tudósításunk a következő:

H.

T a b a j d i Károly főispán elnöke alatt jelen voltak: S a l a c x polgármester, Urbani János főkapitány, Institoris Kálmán főjegyző, Sarkis Domonkos, Páncs István, tanácsnokok; P e r g e r János fővezér, V a r s a s Lajos jezsuita, A r t a y Kálmán, A d l e r Gyula, B a n s Dániel, B i n g V i l m o s, B i n g E d e, B u n d A r n o l d, C s a k y Károly, V i r a c h Lajos, S i m a s István, V a r m e s t József, D a n i e l Kálmán, R e i c h e r B e l a, R o s s a y Mária, H i r s c h m a n József, S t e i n e r Jákob, dr. M u l e k Lajos, W a l f i s c h A r n o l d, T r e s z i Lajos, S c h o l o k e s E d e, V i z e r P e t e r, H e g e s Ernő, T a r j a n y V i l m o s, S t o l l e József, K a s k a József, N a c s Kálmán, U r b a n i B e l a, H a s z Sándor, D e g e r György és dr. P o s t a y Lajos, t a r v e n y h a s z n a s z i b i z n o s s a g i t a g o k .

T a b a j d i Károly főispán megnyitván a ülést, felvitatott a tanács által a bormérsi illeték emelése tárgyában tett javaslat tárgyalását.

Első szónok V i z e r P e t e r szinten beállta, hogy nagyok a terhek, sok az adó, szegíteni kíván az állapotokon, s erre néző azon indítványt teszi, hogy a városi földek egyrésze eladassék. Utasítassék a tanács, hogy tegyen

javaslatot arra nézve, mennyi föld volna eladható. Indítványa indoklása után előt a tanács javaslatára, s hajlandó azt elfogadni azon kikötéssel, hogy ez illeték csak bizonyos időre emeltessek, s időről-időre a közgyűlés által határozassék meg.

B i n g V i l m o s annak behozonyítására, hogy a bormérsi illeték emelése nem lehet káros és súlyos telher a város közönségére, hivatkozott más városokra, például Kolozsvárra, hol az illeték literenki két krajczár, s a fogyasztó közönség meg sem érzi meg azt. Hozzájárul a tanács javaslatához és ajánlja azt elfogadásra.

R a j k a i József azt indítványozta, hogy a vámnál szedjenek hectoliterenként egy firt illeték a bor behozatalánál, így fizetni fog mindenki. Termelő, kereskedő és kormarsós egyaránt.

B o n t s Dóme azért szól még egyszer a tárgyzhoz, mert szerinte a vita egészen téves mederben folyik. Mindenki fogyasztási adóról, vagy közvetett adóról beszél, holott ez sem nem fogyasztási, sem nem közvetett adó. Itt a város regalejójának mikénti értékesítéséről van szó. Vagy emeltessek fel az illeték literenki két krajczárral, vagy adassék bérbe a regalejój. O bérbe adni nem volna hajlandó, de hajlandó a jövedelem fokozása szempontjából az illeték emelését elfogadni. A regalejój a város tulajdona, értékesítheti azt saját belátása szerint, ugy, a mint azt legelőbbnek látja; igaz, hogy az emelés által a közönség egy része érintve lesz, de így a város 8000 firt jövedelmet nyer, s meg lesz kímélve a város 3 kr potadótól. Ezek után előtte szóló R a j k a i József beszédjére reflectálva, felvilágosítja azt, hogy a vámnál a város nincs jogosítva a behozott bortól literenki 1 kr vámost szedni, mert a regalejój alapján csak annak a megadóztatása lehetséges, a mi városunkban kiméretik. Pártolja a tanács javaslatát, s elfogadja V i z e r azon indítványát, hogy az illetékek emelése bizonyos időre határozassék meg. Ha pedig a tanács javaslatát el nem fogadták, azon esetre indítványozta a regalejój bérbeadását.

V a r j a s s y József: Múltán a kiadások megvannak, és a város jövedelmeinek szaporításáról azok fedezetése ezelőből gondoskodni kell, s mint az vagy a közgyűlés adó, vagy a fogyasztási adó emelése által érhető csak el, ő az utóbbi mellett van. Azt tartja legigazságosabbnak, s ajánlja a borilleték felemelésének elfogadását.

M u l e k Lajos a regalejój bérbeadását egészen más dolognak tartja az illeték emelésénél; nem hisz e kettő között semmi összefüggést; szerinte az emelést nem is tárgyalható, mert ahhoz előkészületek és szükségességek.

T a b a j d i Károly főispán nem hiszi, hogy Muleknek kívül volna valaki, a ki e két dolog között ne látná az összefüggést; e két mód igen is összefüggésben áll s a bérbeadásához nem is szükséges nagyon sok munkával járni előkészülni. A városnak megvan a regalejója, ugy használja, a hogy tetszik, bérbeadhatja vagy emelheti az illetéket. Vagy fogadtassék el tehát az illeték felemelése, vagy adassék bérbe a regalejój.

M u l e k Lajos meg van róla győződve, hogy az ő nézeti helyesek és nem fovekes; a bérbeadásához nagyon is szükségesnek tartja az előtanulmányokat, mert különben meg lehet, hogy a bérbeadásal kevesebb jövedelmet érne el a város, mint így. Ezután reflectál főispán azon kijelentésére, mely szerint a pénzügyi kérdések tárgyalásánál népszerűen kezd valni, hogy bizonyos tagok minél nagyobbakat jadjuljanak fel. Ez — szerinte — nagyon teves és helytelen nézet; ő hiszi, hogy itt felszólalásában mindenkit a város érdeke vezet, őt épp ugy, mint bárki mást, nem pedig a népszerűség hajlaszata. A mi a polgármester azon kijelentését illeti, hogy ne csak gáncsokodjanak, hanem eszmékkel is álljanak elő, erre nézve csak annyit jegyez meg, hogy eszmékkel álljon elő a tanács, mint azt teszi a kormány, a közgyűlés csak felbírálani van hivatva. A mi a tanács javaslatát illeti, itt nem egy forintot van szó, hanem 4 firt 23 król. Nézetét szerint már az illetékek emelése elerték azt a határt, melyben túlmenni nem szabad. Ezután reflectál B i n g E d e, B i n g V i l m o s és B o n t s beszédeire. Vegni kijelenté, hogy ő nem tartja helyesnek az illetékek emelést, azért indítványozza a felett napirendre terést és kéri indítványa elfogadását.

T a b a j d i Károly főispán tudja nagyon jól, hogy a regalejój bérbeadását nem lehet itt mindjárt eszközölni. Ez ő nem is indítványozta, az ő indítványa oda terjed, hogy mondassék ki a bérbeadás, és utasítassék a tanács, hogy tegye meg erre néző javaslatát, a melynek alapján azután a bérbeadás eszközöltesék. Azt, hogy a bérbeadásnál a város kevesebb jövedelmet kapna 8000 forintnál, a mennyit a bormérsi illeték tényleg elő időszerint jövedelmé, legkevésbé sem hiszi, sőt meg van róla győződve, hogy az h a r o m s z o r a n y i t i s j ö v e d e l e m . Ha ennek nyolcszert forintot jövedelmezne a bérbeadás, ő volna az utolsó, a ki azt indítványozza; de éppen, mert meg van győződve az ellenkezőről, azért tette fel indítványát. Indítványozza másodsor azon oknál, — meg pedig igen fontos oknál fogva — mert előrelátható, hogy már nemcsakora elérkezik azon idő, midőn a kormány a regalejój rendezését eszközölni, s akkor megváltási alapul azon összeg fog szolgálni, melyet a regalejój a városnak tényleg jövedelmé. S akkor bizonyára a város fog sajnálkozni, ha megváltás fejében 8000 firtot fog kapni, míg Kis-Jenő mezővárosának 10,000 firt megváltási összeget fog hozni a regalejójra.

H a j k a i József a regalejójok, akkor lehet ugyan, hogy a kormarsóknak 5-10 év alatt nem lesznek dugasztagok, de attól, hogy megelhetni nem fogtak, távolról sem lehet tartanunk. Azért a bérbeadás előbb-utóbb meg kell tenni. Először azért, hogy megadja a város, hogy mennyi értékű képvisel a regalejój. Másodsor azért, mert a regalejój országos rendszere alkalmával az leendő irányadó, a mi a regalejój valóságos értéke, s minthoz nem tudható meg másként, mint bérbeadás által, ajánlja a regalejójot három évre bérbeadni. Ha azonban ezt el nem fogadják, úgy fogadtassék el a

tanács javaslata, mely szerint a bormérsi illeték hectoliterenként 1 forinttal emeltessek fel. Nagy többséggel a tanács javaslata fogadtatott el.

Olvasztattó a tanács jelentése a kápolnai lakóknál egy a gyanus lovak elhelyezésére szolgáló istálló szakasz berendezése tárgyában. A tanács az istálló építését szükségessé tartja és javasolja, hogy az a rendkívüli kiadások terhére berendeztesék. A javaslat elfogadtatott.

H u s z á r A d o l f s i r e n d l e k e r e s z e 50 firt szavaztatott meg.

A tanács jelenti, hogy a Kossuth-utcai elemi iskolában az iparostanulók esti oktatása szükségessé tette a gazvilágítás berendezését. Az erre szükséges 553 firt 6 kr költség a városi pénztárból előlegeztetett, kéri a tanács, hogy ez összeg az utparalóbi kiutalványoztassék. A kiutalványozás elrendeltetett.

F r i e d Nándor és társai eselédsszerző intézetülajdonosok kérvénye, melyben a eselédsszerző üzemletről előtelepített szabályrendelet módosítását kérik, egyhangulag elutasítottat.

R a d o v á n P e r e s társainak a veltöltésen betöltött juhlegeltetés elleni felhívásnak folytán a juhlegeltetés a veltöltés azon vonalán, mely a legelőparólótól a családi erdőig terjed, megengedtetett.

A bizottsági jelentés az árvapénztár és a városi közpénztár megvizsgálásáról, mely szerint azok rendben haláltak, tudomásul vétetett.

O l v a s t a t o t t a tanács által a belgyvi miniszteri utasítás értelmében készített elbírálási szabályrendelet, mely annak idején a lapokban egész terjedelmében közölve volt. Ugy egeszben, mely részleteiben elfogadtatott. A tiszti ügyész jelentése a vásátrti kisközségben haszonbérletnek F i s c h e r S a m u e l N a g y M a r t o n b e r t r u l i n a s t a r g y b a n h e l y b e n h a g y o l a g v e t e t t t u d o m á s u l .

O z v. H o r v á t h J ó z s e f n e k é r v é n y e r e a s z o k a s o s h a l o t t a s z e g y e s k i u t a l v á n y o z t a t o t t .

P o l g á r m e s t e r j e l e n t e s e , m e l y s z e r i n t az iskolaépítési költségekre, az első aradi lakarképzetéről 15,000 firt felvetetett, jóváhagyolag tudomásul vétetett.

A gazdasági szemek jelentésére, mely szerint a veltöltésen történő fű eladásra irány, megtartott árverés eredményéről. Múltán a megtartott árverés ezt egyedüli árverelő Flamm Lipót volt, kinek a fű 90 firtot adott el, új árverés megtartására rendeltetett el. A radnai-úti tórs telek az eddigi bérlekre 20 firtot adott bérbe a tanács által megtartott árverésen. Az árverés eredménye helybenhagyatott.

G a j c s i s Lajosnál a esatornázási munkák és a táj külvárosi iskolájánál leendő tanterem építése iránt kötött szerződések helybenhagyatottak.

B i n g E d e l e v a S z t . P e t e r - t e r i i s k o l a a l a t t j e l e n t e , e z e s o b a n S a n d o r e s T e l e s i n M i h á l y v a l a v a r o s t h a s z o n b e r b e t e t t e k t a r g y b a n k ö t ö t t s z e r z o d é s e k j o v á h a g y a t t a k . L u s t i g M o r e s n e j e v e l a v a r o s h a z m e l l o t t l e v ő h r e s h a z t e l e k a d i s - v e t e l e t a r g y b a n k ö t ö t t s z e r z o d é s , m e l y n e k e g y i k p o n t j a e r t e l m e b e n , h a L u s t i g 3 é v a l a t t a t e l e k e n e m e p i t e n e , k o t e l e s a v a r o s n a k e v e n k e n t 1000 firtot fizetni mindaddig, míg csak nem épít.

R o z s a G e z á n a k m e g e n g e d t e t t e t t , h o z a v e d i g t e n t e n a M a r o s - p a r t o n t e l e p h o u s z o p o k a t á l l i t a s s o n f e l , n e g z o n b a n , h o z y a z o k a t a v a r o s k i v á n t a r a k o t e l e s l e s z b a r n i k o r e l t a v o l t a n i , s a r v i z e s e t e n o t t a v a r o s h a s z n a l a t a r a t e l e p h o u s z o p o k a t l e t e s i t e n i .

A k e n y e r s z á l l i t a s T e r n a y E r n ő r ő l — s a j á t k e r i s e r e — D e á k K á r o l v a r u h a z a t o t t . Z e m p l e n y i S a n d o r a l t a l a b e r t e l e k b e r t l a k a s e s k a v e h á z b e r t e l e — Z e m p l e n y i k ö r v e n y e r e — M a n h e r z E m i l i a r u h a z a t o t t a t . s z e z e s z e k e z o k e z e v e l t i z s i f i g y e s z m e g b i z a t o t t .

M u l e k i n d i t v á n y a , m e l y t y e l e v a e s a n á d i p ü s p o k s z e g n e k a g a j i l e k e z s i k i r e n d e l e s e g n e g y e l e n m e g s z ü r g e t e s e t k e r i , e l f o g a d t a t v a n , a s ü r g e t e s e l l a t a r o z t a t o t t .

S z e z e l a z ü l e s r e g e t e r t .

Külföld.

G l a d s t o n e i r - j a v a s l a t á t a p r i l 14 - é n f o l y t a t o l a g t a r g y a l t a a z a n g o l a l o s h á z . G l a d s t o n e e z a l o g a t v a n a h o m e - r u l e - t ö r v é n y i n v a d a t o t t e l l e n z e k k e p i s e l e k e t e r e l e s e i t , u t a l i a t ö r v é n y j a v a s l a t e l o t e r j e s z t e s e k o r e l m u n d o t t b e s z e d e r e e s k i j e l e n t e , h o g y a z t ő n e m m o n d t a , h o g y a b i r o d a l m i k o r m a n y z a t n a k a v a m o k e s a d o k f o l o t t i e l l e n t ö r z e s e e s a z i r o s z a g i k e p i s e l o k n e k a b r i t t p a r l a m e n t b o l v a l o k i z a r n a k k e p e z n e k a t ö r v é n y j a v a s l a t l é n y e s e k a k t r e s z e i t . A z o t a s z ó b a h o z a t o t t a z e s t m e , h o g y a z i r o s z a g i k e p i s e l o k k o r l a t o z o t t j o g o k k a l , v a g y p e d i g e s e k e l e b b s z á m m a l v e g y e n e k r e s z t a b r i t t p a r l a m e n t i l e s e n . A k o r m a n y n a k n i n c s j o g a , h o g y a t ö r v é n y j a v a s l a t j e l e n s t a d i u m b a n e k e r d e s e k f o n t o l o r a v e t e l e t m e g a d o l t a . E r r e a t a z a h a z a - r u l e - t ö r v é n y i n v a d a t o t t e l s z o l t a s s o n s z a v a z a s n e k i l e t t e l f o g a d t a e s a m a s o d s z o r i o l v a s t m á j u s 6 - r a t a r t e k i .

A g ö r g k e r d e s . A T i m e s - e a g ö r g k e r i e s t l e t t e g y e n , a z o n v e l e m é n y e k e t k i j e l e s z t , h o g y i z a z i d e j e , h o g y G ö r g o r s z a c h o z u t a n a t o t t i n t e z e s s e k , m e l y e t n e l e s z o l t a t t a s s e k , h o g y t i z e n y e g n a p a l a t s z i n t e s s e m e g a f o g y e r k e z e s s e , m e r t e l l e k e z e s e t t e n T ö r ö k o r s z á g t e l e s e s e k e z e t t s z a l a d s a g o t f o g k a p n i G ö r g o r s z á g f e n y a g e t e s e i e l e m e b e n .

A r o m á n v á m t a r i f a . B u k a r e s t b o l t á v i r i k : A k a m a r á b a n r o t o r j e z t e t t e t t e z a u t o n o m v á m t a r i f a . A b i z o t t s á g o l y n e r e s a n v a g o k r a e s g y á r i e z i k k e r e n e z v e , m e l y e k e t R o m a n i a n e m a l l i t a t t e l e , t i z s a n b e h o z a t a t t a l v a m o k a t h o z j a v a s l a t a , o l y a n y a g o k r a e s g y á r i e z i k k e r e n e z v e p e d i g , m e l y e k e t R o m a n i a i s k e p e s e l o l l a t n a i , o l y b e h o z a t a t t v a m o k a t , m e l y e k a l t a l a r o m á n i a i t e r m e k e t e l o n y e b e n r e s z e s i t e t t e k . O l y a n y a g o k r a n e z v e , m e l y e k e k m i n d e l o s o b a n v a l o m e g s z e r z e t e s e t R o m á n i a n a k e r d e k e b e n v a n , t e l e s v á m m e n t e s e g t j a v a s o l .

Legújabb posta.

Görögország. A t h é n , a p r i l 14 . A h a t a l m a s s á g o s k e p i v o l o b i m a , d e n e m k ü l o n - k ü l o n , e g y t t e s j o g y e k e t n y u j t o t t a k a t a k o r m a n y n a k , m e l y b e n k ö z l i k a t ö r ö k - h o l g á r e g y e z m e n t , v a l a m i n t a k o n s t a n t i n o p o l y i é r t e k e z e t t a l t k i f e j e z t e t t a z o n o h a j t , h o g y (G ö r g o r s z á g a l k a m a r a z o k e p i v o l o b i h o z a t a b e k e t i l l e t e g . A j e g y z e k e g y o b n y i l t a k o z a t o t n e m t a r t a l m a z . A H a v a s - n e g y n ö k s e g e z a l k a - l o m b o l a k ö v e t k e z o k e t i r j a : A z o n s z i l á r d v e l e m é n y b e n v a g y u n k , h o g y D e l y a n n i s e j e g y z e k e z a t f o g j a v a l a s z o t n i , h o g y a z e g y e d l i m ö d a r r a , h o g y a k e l e t e n a b e k e b i z o t i t a s s e k e s G ö r g o r s z á g r e s z e r o l a t e n g e r i e s s z á r z f ö l d i h a d s e r e n e k l e s z e r e l e s e i g a z o l v a l e g y e n a z , h o g y G ö r g o r s z á g n a k a b e r l i n i s z e r z o d é s b o l f o l y o j o g o s k ö v e t e l e s i t e l j e s i t e s s e n e k . — A k a m a r a i l e s e b e n D e l y a n n i s k o r m a n y e l n o k i g a z o l t a k o r m a n y p o l i t i k á j a t . A k a m a r a — n g y m o n d — b i z a l m i s z a v a t a v a l k i m o n d o t t a , h o g y a n e m z e t e l p o l i t i k a f o l y t a t á s á t k i v á n j a . G ö r g o r s z á g k a t o n a i s z e m p o n t h o l s o k a t t e t t : 77,000 e m b e r t f e g y e z t e t t f ö l e s r ö v i d i d o n 110,000 e m b e r t ö s s z a m o s i t a t . A k o r m a n y a k a m a r a s z a v a t a n a k a n e m z e t o h a j n a k m e g f e l e l e g , e z a t a n i s a z e d d i g i p o l i t i k á t f o g j a k ö v e t n i .

A belga kamarából. B r ü s s e l , a p r i l 14 . A t e g n a p i k a m a r a t u l e s v i l a r o s l e f o l y a s t . F r e r e - O r b a n f i g y e l e m r e m e l t ö b e s z e d e t t a r t o t t , m e l y a k l e r i k á l i s e a b i n t p o l i t i k á j a k e l l o n i r a n y u l t . M i l e t t a s z a b a d s á g b o l a k l e r i k á l i s k e z e a l a t t ? E z v o l t a z e g e s z b e s z e d a l k e r e s z e m e j e . F r e r e - O r b a n s z e m e r e v o t t e a k o r m a n y n a k e s a j o b b p á r t n a k a s z e l l e m i e s a n y a g i t e r e n v a l o b o r z a s t o g a z d a l k o d á s a t . A n a r c h i u s j e l e n e k , a m i n e k B e l g i u m s o h a s e m l o t t , t ö b b m i n t 900 e l e m i i s k o l a b e z a r t a s a , a z i f ü s s á g k i z o l g a t a t a s a b a r á t o k n a k , a m u l t a l a n s á g e s b i z o t t i r a t e r j e z t e s e , a k ö z v a g y o n n a k e l p r e d a l a s a e g y b a z i e z e l o k r a — e z e k a k o r m a n y b ü n e i . B e r n a e r t m i n i s t e r e l n o k v a l a s z a n a g y o n g y e n g e v o l t . B e t e g e s a l l a p o t a t t m e n t e g e z o t t , h o g y a l p a s t o l o j a t e l e t e l e n e s e t t a v a l a s z m e g a d a s á s b a n . M a j d a b e l g y m i n i s t e r s z o l a t f e l , t i l t a s z o v á n a z o n á l l i t a s e l l e n , m i n t h a t ö r v é n y i f e l h o d o z t a k v o l n a a p ü s p ö k o k k e d v e e r t . F r e r e - O r b a n b e s z e d e n a g y h a t a s t t e t t .

Az olasz parlament. R ó m a , a p r i l 14 . D e p r e t i s k o r m a n y e l n o k m i n d k e t k a m a r a b a n f o l y o v a t a k i r á l y r e n d e l e t e t , m e l y a p a r l a m e n t ü l e s z a k a t e l n a p o l j a . E r r e a z ü l e s t m i n d k e t h á z b a n h a l a d e k t a l a n u l b e r e k e z t e t t e k .

TÁVIRATOK.

Sikkasztás minden községben.

B u d a p e s t , a p r i l 15 . (A z „ A r a d i K ö z l ö n y ” e r e d e t i t á v i r a t a .) A z u j n a n k i n e v e z e t t v a r a s d i f ö i s p á n R u b i d - o - Z i c h y k ö z i g a z g a t á s i , t e r ü l e t e n k b e t o u z a s a a l k a m a v a l a m e n n y i k ö z s z e g b e n s i k k a s z t a s o k a t c o n s t a t á l t a h i v a t a l o s p é n z e k k ö r ü l . E n n e k k ö v e t k e z t e b e n s z i g o r u r e n d e l e t e t b e s o z o t t k i , h o g y h o z z a h e t i - e s h a v i p é n z t á r i k i m u t a t á s o k a t t e r j e s s e n e k .

A romániai vámszerződés.

B é c s , a p r i l 15 . (A z „ A r a d i K ö z l ö n y ” e r e d e t i t á v i r a t a .) A r o m á n k o r m a n y a z A u s t r i a - M a g y a r o r s z á g g a l v a l o k e r e s k e d e l m i s z e r z o d é s t a r g y a l a s á n a k m e g k e z e d e s t , h a t á r o z o t t a n e l f o g a d t a . A r o m á n k o r m a n y k e p i v o l o b i e r v é h o l a p r i l i s 19 - é n e r k e z e t t e k B e c s e h e .

HIREK.

Arad és Vidéke.

A g a r d i k i r . a l l a m v a s u t a t k a r o s i m e n t e g y i r o d á j a , a m i n t e r r o l v a p o k a t i g a z a t o s á g e r t e s i . f . h o 16 - á n , a z a z h o l n a p k e z d i m e g m ü k ö d e s e t . F l a m m L i p o t m a g y . k i r . a l l a m v a s u t a t i s z á l l i t o t t v e z e t e s e s t . E z e n i d o t t a z u t a z á s r e k e z e s s e m e n e t - m e n e t e r t i e s k ö r m a z a s i j e g y e k n e v e z e t t n e l i s k i l e s z n e k s z o l g a l t a t v a e s o t t a k ö z i p o d g y a z i s f e l a d a t o t .

A aradi új várparancsnok. K u t t i g v e z e r ö r n a g y e s a 34 - i k d a n d a r p a r a n c s n o k a t e g n a p d e l u t a n e r k e z e t t m e g A r a d a . A z i n d o l n a l C o s t a - R o s e t t i a l e z r e d e s , G ö r - b i t z a l e z r e d e s , E g l o f f ö r n a g y , P a w e k ö r n a g y , a r a d i t e r p a r a n c s n o k e s G e n f e r t f o l d a n a g y d a n d a r - s e g e d i s z t f o g a d t a k .

Görgy Cornel altábornagy S z e g e d - r o l A r a d a e r k e z e t t .

A katonai merénylet ügyében k i t ü d ö t t v e g y e s b i z o t t s á g t e g n a p d e l u t a n a v á r o s - h á z k i s t e r m e n e t t e t t a r t o t t . K i h a l g a t t á k H o r v á t h V i l m o d e t , h a t á r o z a t o t t v a l o s z i n t e

fektetni egyáltalán nem lehet. Amak egy-
szem más létezői indokai vannak. Védem-
ezem ugyanis kilenc óta vizsgálati fog-
ságra van helyezve. Szegény felesége érte-
sült arról, hogy a férje ellen felmerült gya-
mokok legfontosabbika az, hogy ő Szekesán
sebéit egy ló rugásának tulajdonította. De ér-
tesére esett az is, hogy a körülmény meg-
három tanu is meg tudja erősíteni, férje ér-
dekeiben vélt eljárni, midőn ama bizonyít-
ványt velük kiadta.

Nem kívánom a tekintetes kir. törvény-
szék figyelmét továbbra is fűrésztani. Az el-
mondottak alapján védenem teljes felmentés-
t kérem: azon esetre pedig, ha netalán
megis elítéltetnék, kérem enyhítő körülmény
gyamantát is tekintetbe venni hogy védenem
9 hónap óta van vizsgálati fogságban a
— más bűne miatt.

Dr. Illés Károly: A kovasznezi szomorú
állapotoknak tulajdonítja, — hogy itt egy
egész sereg gonoszított került zavaros go-
molyban felszínre. És nehéz ott a valódi bű-
nös fölösmerése, hol bűnös maga a közalla-
pot is. Tartozkodik most az ezen bűnpör vi-
telénél felmerült abnormitások és hibák bírál-
latát, először azért, mert az ügyészeg vég-
indítványai azokat jóvá tette, s mert másrészt
védenem maga is hozzájárulhatott a hibák
létrejöttéhez.

A közokirathamisítás helytelenül lett azo-
nosítva az anyakönyvhamisítással, E vád cza-
folatba becsatkozva, mindenekelőtt felsorolja
a Muec Gilgort születésére, nősülésére és a
sorozó-bizottság ele állítottásra vonatkozó ada-
tokat. Védenem csak arra támaszkodva en-
gedik meg a nősülést, hogy az elhunyt Papp
Demeter lelkész a feleket már egymásnak
eljegyezte. És különben is kizárja védenem

bűnösséget azon körülmény, hogy ő Muec Gil-
gort bevette az 1863-ban született hadkötelesek
névjegyzékébe. A hamis anyakönyvi bejegyzés
meg nem állapítja meg a bűnösséget, mert hisz e
bejegyzés semmimégy cizra fel nem asz-
nártatott. — Az anyakönyvi kiadvány hamis-
sága pedig még kevésbé fekteti Muec
Gilgort érdekében, mert hisz itt a törvény-
telen nősülés még korábbi időre lett téve,
mint ez valóban történt. Ez oly esz-
szerűtlenség, a minék folytán kénytelen
feltenni, hogy védenem ezt csakis ittas álla-
potban követte el, amnyival is inkább, mert
hisz e kivonat is semmiféle cizra nem for-
dítottatott. A közokirathamisításnak két lényeg-
es feltétele, hogy először általa jogserelen
követtesek el, másodsor, hogy lényeges tar-
talmal legyen a hamisításnak alávetve. E fel-
tételek egyike sem forog felem. Védenem el-
követheztelt tiltott, de nem büntetődel csele-
kényt s e tekintetben egyházi hatósága alá
esik. Kéri védenem teljes felmentését.

Nachtnébel Odón röviden cizfolja a vár-
hatóság előterjesztését. A hamis tanúzásra való
rábizásnak mind az a criteriuma, hogy ál-
tala valamely bűnygyben a tényállás kideríté-
sének meghústása véteik cizra. Ezt az ő
védenem nem tette, a mint hogy a kérdéses
hamis vallomás nem is menté a tettes Szekesán-
t, mert nem azt állította, hogy sebtől
egy lórugás okozta, hanem csak azt, miszerint
látta, amint egy ló feljé rugott. Kéri felmen-
tetését.

Steinitzer kir. ügyész reflectálva a véd-
ők érveire, különösen Papp János védőnek
több állítását igazítja helyre.

Ezután elnök az ülést 1/2 óraor ké-
zarva, az ítélethírdetést másnap délelőtől 10
óraira tűzte ki.

KÖZGAZDASÁG.

Szociális.

(Április 15.)

(B.) Készaru nagyban 24.—24.25. ki-
csinyben 24.75 hordó nélkül per 100 ltr %.

Budapesti gabnatörsde.

(Április 15.)

Az özet szilárd. Tavasz buza 8.37—8.38
uj buza 8.32—8.33, tengeri május-juniusra
5.50—5.52, tavasz zab 6.26—6.28.

Budapest, április 15. (Az „Aradi
Közöny” eredeti távirata.) Az esti
törsde zariati árfolyamai: Magyar aranyárdek
103.30; magyar papirárdek 94.92 1/2; ma-
gyar hitelbank 296.—; osztrák hitelbank
293.30. London 126.10. Páris 50.15—.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Köbányán.

Köbánya, apr. 14. Az özet nyomott. Magy. ur-
szági öreg, néhez 44.—45.—, fiatal néhez 45.—46. kö-
zép 44.—45.— forint, könnyű 44.—45.— forint, közönséges
szedett néhez 45.—45.50 fr. közep. — fr. könnyű
44.—45 fr. — Romániai átmeneti bakonyi néhez
— fr. átmeneti közep 41.50—42.50 fr. átmeneti
könnyű 40.—41.50 fr. eredeti néhez 43.—44 fr. átme-
neti közep. — fr. — Szerbiai néhez 41.—42 fr.
közep 37.—38 fr. könnyű 35.—37 fr. — Hizo egy éves
élesülten 28.—30.50 fr. hízó két évesülten élesül-
ten 4 szaszák — fr. 1 éves hízó a vasúti
mászálva — fr. — Az árak bizlat sertésnekél páron-
kint 45 kilós és 4 szaszák levoással kilogrammonként
értendők. Makkos sertés, élesülten 4 szaszák levo-
ással — fr. — Romániai és szerbiai sertések,
melyek mint átmenetiek adattak át, veon- s páron-
kint 3 aranyban van fejben megterítettnek

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktörsdén 1886. év
április 15-én.

Magyar aranyárdek 6 sz.	103.30
Magyar aranyárdek 4 sz.	95.—
Magyar papirárdek 5 sz.	152.—
Magyar vasúti kölcsön	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény I. kib.	127.25
Magyar keleti vasúti államkötvény II. kib.	117.—
Magyar keleti vasúti államkötvény III. kib.	104.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	104.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	105.—
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	104.75
Erdey földterhermentesítési kötvény	104.75
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	104.75
Magyar szőlőszuvasítási kötvény	100.—
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	124.50
Osztrák járadék papirban	85.10
Osztrák járadék ezüsterben	85.25
Osztrák járadék aranyban	114.—
1860-iki osztrák államsorsjegy	139.75
Osztrák-magyar bankrészevény	574.—
Magyar hitelbankrészevény	296.76
Osztrák hitelintézeti részevény.	293.50
Cs. és kir. arany	5.90
20 frankos arany (Napoleon d'or)	10.01
Német birodalmi marka	61.75
London (3 hasi váltókért)	126.10
20 markos arany	123.36

IDEGENEK NÉVSORA.

(Április 15.)

Nádor-szálló. Pap Sándor, birtokos, Kovács-háza,
Czárán Géza, birtokos, Szepes, Póly János, kereskedő,
Pécska, Kaufmann Samu, kereskedő, (Csanád, Kauf-
mann J. kereskedő, Pécska, Neumann Herman, ma-
száros, M. kereskedő, Hantó János, orvos, Kisjénő, Csímler
Károly, kulcsáros, Dombeghy-háza, Pap Gábor, kor-
nyező, Solym, Schlegly Sándor, gyógyszerész, Bat-
tonya, Hartinger Valéria, utazó, Bécs, Franfurtok
Adolf utazó, Bécs, Sjöbörger Arthur, utazó, Bécs.
Háromkirály-szálló. Balog Andras, földműves,
Irdos Szigor János, vendéglős, Kovács-háza, Bozsnák
Lure, filibirtokos, Szentlák, Popeszkó Porfil, tanító,

Kovasznezi, Jakobszon Károly, lókereskedő, Galiczia,
Franko János, kereskedő, Oltika, Groza János, espe-
res, N. Halmagy.

Tüherer-szálló. Korbul György birtokos, Med-
gyes, György Gyula, birtokos, Kömlesztő, Goldgruber
Gábor, utazó, Szeged, Demnitz, Hatten, utazó, Bécs,
Lied József, utazó, Bécs.

Zenpéni-szálló. Steiner A. utazó, Budapest,
Balogh József, utazó, Budapest, Magyar J. hadnagy,
Budapest, Gurgay J. stándárnok, Budapest, Banmann
M. vas. tisztviselő, Világos, Bartus József, zongora-
készítő, Bécs, Deutsch de Hatvan, birtokos, Budapest,
Szent Károly, birtokos, Budapest, Königszegg grófnő,
birtokos, Bécs, Szesekey L. birtokos, Csaba, Völner
J. kereskedő, Budapest, Herzog K. kereskedő, Bécs,
Fröhlich J. kereskedő, Bécs, Goldstein K. kereskedő,
Berlin, Veitner J. kereskedő, Budapest, Schwartz K.
kereskedő, Bpest.

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

**A Széchenyi-Irodalmi Intézet
könyvnyomdája** április 10-étől fogva a me-
gyeház-utcai Nattland-féle ház földszinti ho-
lysegeiben van. — Az „Aradi Közöny”
kiadóhivatala, az „Arader Lloyd”
expeditiója és a **nyomdászati** barni-
neműmunkák, továbbá a közlapi részére szóló
hirdetések **felvételi irodája**, főtérén, a
térnyeszek mellett Neumann-ház utczára
nyiló helyiségében létezik, hol a két
újság egyes számai is kaphatók. Ott van
a **kösségi és szolgabírói nyom-
tatványok** raktára is, hol a hivataloknak
szükséges mindennemű **irodaszerek** is el-
árulhattnak. Vidéki levelezések és megrende-
lések a mennyiben a lapokat illetik, ugy-
mint eddig, az „Aradi Közöny” kiadó-
hivatala vagy az „Arader Lloyd”
expeditiója, Aradon, egyébként a „Szé-
chenyi-irodalmi intézetnek Aradon”
ezime alatt kéretnek beküldetni.

Huzás máre Hónaphan.

Huzás máre Hónaphan.

Kincsem 11 sorsjegy 10
Sorsjegy 1 csak 10
Főnyeremény készpénzben
50.000 ft
10.000 ft, 5000 ft 20% lev. 4788 pénznyeremény.
A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, vaczi-utca 6. sz.

107-36.12

Háztetőlemez

a lezolesobb, legjobb, tűzmentes
házfedő-anyag

Reich B. Károly-nál

Szabadságtér 1-ső szám.
Ugyanott eladó 3000 drb. jó és hasz-
nálható

zsák,
80—100 kilós nagyságú, darabja 25 krjával.

Egy jó családból való árva nő óhajtna
egy uri házba, mint

magyar társalgónő

állást nyerni.
Megkeresések „ÁRVA” czim alatt a kindó-
hivatalhoz intézendők.
245—33

Az aradi piacon

hállatlan csoda!!!

Női ingek 65, 80, 90, 1.80 krig.
Éji corsetták 65, 75, 90, 1.80-ig.
Fehér alszoknyák 90, 1.—, 1.20 frtig.
Férfi ingek chiffon, pique, kreton vagy oxford 1.—
1.10, 1.20, 1.40, 1.50 frtig.
Férfi harisnyák párja 8, 10, 12, 15, 40 krig.
Gyermek harisnyák 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30-ig.
Női harisnyák fehér és szines 15, 18, 20, 25.
Kretonok és szattenok 16, 18, 20, 25.
Koczkás és szines szövetek 16, 20, 25.
Férfi kalapok legújabb divatnak 1.20, 3.50-ig.

Gyermekkoszik, kézi kosarak, utazó
böröndök, nap- és esernyők, sétatálcák, nyak-
kendők, kezttyük, paplanok, asztalmenték, ágyta-
karok, gyermek-ruhák legújabbak nagy választékban
és meglepő olcsó árakon kaphatók.

Kilényi Adolf

kézmű, rövid, norinberbergi, fehérenemű és
gyermekjáték-üzletében
Aradon, főtér 20. sz. a., a „Kék golyó”-hoz.

5651—1886.
A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium-
nak 19271 sz. a kelt magas rendeletével kiadott pályázati
hirdetmény közzlihré tetetik:

Pályázati hirdetmény.
a magyar királyi honvédségi Ludovika-Akadémiában, az
1886/7-iki tanév kezdeteá betöltendő magyar állami, ille-
tőleg magán alapítványi helyekre.

Az 1883-ik évi XXXIV-ik törvények 2-ik sza-
kaza értelmében a m. kir. honvédségi Ludovika-akadé-
miában felállított „tényleges állománybeli tisztképző tan-
folyamra” az 1886/7-ik tanévre hatvan önkéntesen je-
lentkező újfaj véteik fel, a ki még nem lépett be a
vétköteles korba.

Ezen tanfolyamnak cizfolja az, hogy a magyar-korona
országában honlétékes oly ifjak, kik élethivatásul a ka-
tonai pályát választották, oly mérvű kiképzést nyer-
jenek, mely őket eszpattisztoké leendő előléptetésre, s
egyszersmind arra is képesíti, hogy mar a tanfolyam be-
fejeztével is, mint hadapródok, az alantós tiszt kötele-
ségeinek teljesítésére alkalmasak legyenek.

Azon növendékekre nézve, kik a tanfolyam alatt
kiválóbb tehetséget tanúsítanak, a további oktatás oda
is fog irányulni, hogy azok a később bekövetkező vezér-
kari s egyéb szolgálathoz megkivántató felsőbb kiké-
peztetési alapját már az akadémiában megszeressék.

A kiképzetés tehat a növendékek általános mű-
veltségének fejlesztése mellett, nem csak a katonai szol-
gálat minden ágazatára kiható elméleti és gyakorlati ok-
tatásra fog kiterjedni, hanem a növendékeknek alkalom
fog nyújtani arra is, hogy a katonai tudományokból, ka-
tonai műszaki ismeretekből s nyelvtanból is megszeressék
azon készséget, mely a szakismereteknek később
magán forgalomban újon leendő fejlesztéséhez, és a felsőbb
kiképzetéséhez mulhatlanul megkivántatik.

A tényleges állománybeli tisztképző tanfolyam négy
évre terjed és ehhez képest négy évfolyamból áll.

Mindgyik évfolyam két paryluzamos osztályt foglal
magában.

Az 1886/7-iki tanévben a negyedik évfolyam állít-
tatik fel.

Az 1886/7-iki iskolai év kezdetével 10 kincstári,
— 18 részint felkötéses, részint egész fizetéses, — és
32 magán alapítványi hely fig a tényleges állománybeli
tisztképző tanfolyam első osztályában betöltetui.

A II-ik és többi felsőbb tanfolyamokba való fel-
vételnél helye nincsen.

Az említett 18 felkötéses, illetőleg egész fizetéses
helyekre, valamint a 10 egészen díjmentes kincstári helyre
ezennel nyilvános pályázat nyitattik; a 32 alapítványi
hely pedig a jogosult felek benntatása folytán lesz be-
töltendő.

Ezen helyekre kizárólag a magyar-korona országai-
ban honlétékes állampolgárok fiaj pályázhatnak.

A felvételt, az érdekeltek által közvetlenül, illetőleg
a bemutatási jogot gyakorló felek által a honvédelmi mi-
niszterhez folyó évi május 31-éig benyújtandó, és
mellékleteivel együtt szabályszerűen bélyegzett folyamad-
ványban kérelmezendő.

A tantörvén, nevelésre s egyébekre vonatkozó rész-
letesebb adatok tekintetében a Ludovika akadémiája „Szer-
vezeti szabályai” szolgáltatnak bővebb tájékozást.

Az 1886/7-ik tanévre betöltendő helyekre vonatkozó
eme pályázati hirdetménynek részletesebb intézkedési
városi levélárunkban megtekinthetők.
Arad, 1886. április 16.

A városi tanács.

Árlejtési hirdetmény.

Miután a f. é. 12-ik napjára kitűzött ár-
lejtés, pályázók hiányában, megtartható nem
volt: Kuvin község képviselő testületének 5886.
sz határozata folytán — a tekintetes megyei
törvényhatósági bizottság 723/884. sz. a kelt
végzése alapján — Kuvin községhezának, egy-
tanác terem és egyéb mellékhelyiségekkel ki-
bővítésének vállalkozás útján leendő biztosítá-
sára újból 1886. évi április hó 28. napján d.
e. 9 óraor Kuvin községhezának által zárt ajánlat-
tal egybekötött árlejtés fog tartatni.

Kikiáltási ár 3476 frt 90 kr.

Pályázni szándékozók tartoznak az árlejtés
megkezdése előtt a kikiáltási ár 5 százalé-
kát bányempéz gyanánt letenni. — Az 50
kros bélyeggel és megfelelő bányempéz el-
látott zárt ajánlatok csak folyó évi április hó
27-ik napjának d. u. 6 órájáig fogadtnak el és
figyelembe csak úgy vétetnek, ha pályázó ki-
jelenti, hogy a feltételeket ismeri s azoknak
magát feltétlenül aláveti. — A részletes költ-
ségvetés, terv és feltételek a hivatalos órákban
Kuvin községhezának megtekinthetők. Utónján-
latok figyelmebe nem vétetnek.

Kuvin község előljáró-sága, 1886. évi ápr-
ilis hó 14 én. 249—1.3

Montia Isaiás, községi jegyző. Serb Vasilie, bíró.

Napernyők

nagy választékban

magyon jutányos árakon, ugymint: angol vászonból kerti használatra
80 kr., 1.20, 1.40, alpaca-csilló gyapuzsövetből 1 frt, 1.20, 1.50, 1.75,
divatos selyem napernyők, izelteses kiállításal, tartós szövés, 1.75,
2.25, 2.50, 2.75, 3.—, 3.50, 4.—, 5.— frt, különleges 6, 7, 8, 10,
12 frt, gyermeknapernyők különféle szívekből 40, 50, 60, 75 kr,
1 frt, 1.25.
Férfi napernyők angol és vitorla vászonból 80 kr. 1 frt 1.25,
1.50, 1.75, 2.—, ugyanazok bélelte 2 frt, 2.25, 2.50, különleges vás-
zon divatszinek 2.50, 3 frt, különös figyelemmel esztendőnek férfi se-
lyem napernyők, a melyeket eső ellen is használni lehet, szép szürke
és drapp színekben 3 frt 25 kr, 3.50, 4.—, ugyanaz autouat szer-
kezettel 4.50, 5 frt.

ERNYEI GYULA

A „szőlő papagály”-hoz, Aradon
Vidéki megrendelések pontosan esz-
közöltetnek, csomagolás nem számítatik.